

NACIONALINIO TARPTINKLINIO RYŠIO (ROAMINGO) LIETUVOJE GALIMYBIŲ STUDIJOS ATASKAITOS PRISTATYMAS

Marijus Balnys
Ekonominės analizės skyriaus vedėjas

Įvykių seka:

- 2017 m. rugpjūčio 3 d. susitikimas su rinkos dalyviais nacionalinio roamingo klausimais;
- 2017 m. gruodžio 5 d. – **2018 sausio 15 d.** viešoji konsultacija dėl nacionalinio roamingo ataskaitos;
- 2018 m. vasaris* numatomas viešas pastabų nacionalinės konsultacijos metu gautų pastabų aptarimas

* - preliminari data

Roamingo apibrėžimas

Roamingas – vieno judriojo ryšio operatoriaus suteikta galimybė naudotis savo judriojo ryšio tinklu kitam judriojo ryšio operatoriui.

Roamingo paskirtis – užtikrinti nenutrūkstamą ryšį ten kur nėra operatoriaus tinklo padengiamumo.

Klasikinis roamingo pavyzdys – **tarptautinis tarptinklinis ryšys**.

Nacionalinis roamingas – didmeninė paslauga, kai konkrečios šalies vienas judriojo ryšio operatorius suteikia galimybę naudotis savo judriojo ryšio tinklu kitam toje pačioje šalyje veikiančiam judriojo ryšio operatoriui.

Analizės pūvīai ataskaitoje:

- **Tarptautinė praktika**
  - Austrija
  - Norvegija
  - Prancūzija
- **Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo poreikio įvertinimas**
  - Judriojo ryšio paslaugų rinkos konkurencijos veiksmingumo analizė
  - Judriojo ryšio paslaugų kokybės vertinimas
  - Judriojo ryšio tinklų padengiamumo vertinimas
  - Galimybių paskambinti 112 vertinimas
  - Judriojo ryšio paslaugų teikėjo keitimo nekeičiant SIM kortelės vertinimas
- **Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo priemonių įvertinimas**
  - Rinkos tyrimas
  - Sąlygų naudoti radijo dažnius (kanalus) keitimas
  - Bendrasis prieigos reguliavimas

Tarptautinės praktikos apibendrinimas

- **Tikslas:** padėti dažnius gavusiam naujam operatoriui įeiti į rinką.
- **Priemonės:** per licencijas, įpareigojimus SMP operatoriams, koncentracijos leidimus.
- **Sąlygos:** reikalavimai pradiniam tinklo išvystymui (20–25 proc. teritorijos), ribota trukmė (4-6 m.).
- **Pastabos:** galima sudaryti komercinius susitarimus, išskyrus Prancūziją.

Nacionalinio roamingo poreikio vertinimas (1 iš 5)

- **Klausimas:** Ar nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas reikalingas konkurencijai mažmeninėje judriojo ryšio paslaugų rinkoje užtikrinti?
  - Mažmeninės rinkos dalių pasiskirstymas tarp didžiųjų operatorių 20-40 proc.
  - Aukšti įėjimo į mažmeninę rinką barjerai sumažinami per bendrąjį prieigos reguliavimą.
  - Vertikaliai susijusių paslaugų teikimas suteikia konkurencinį pranašumą Bitei, Tele2, Telia prieš kitus, tačiau vienas kito atžvilgiu šie operatoriai lygūs.
  - Pirkėjai (galutiniai paslaugų gavėjai) turi derybinę galią.
  - Nedidelė potenciali konkurencija.
  - Judriojo ryšio paslaugų kainų pokyčių, įvairovės ir prieinamumo analizė rodo, kad Lietuvoje nėra susidariusi situacija, kuri rodytų, jog konkurencija teikiant mažmenines judriojo ryšio paslaugas yra neveiksminga.

Išvada: konkurencija mažmeninėje judriojo ryšio paslaugų rinkoje yra veiksminga ir be nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo.

- **Atsakymas:** Konkurencijai mažmeninėje judriojo ryšio paslaugų rinkoje užtikrinti nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas nereikalingas.

Nacionalinio roamingo poreikio vertinimas (2 iš 5)

- **Klausimas:** Ar nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas padidintų judriojo ryšio paslaugų kokybę galutiniams paslaugų gavėjams?
  - Bitė, Tele2, Telia interneto prieigos ir telefonijos paslaugų kokybė paslaugų tarpusavyje praktiškai nesiskiria ir yra gera.
  - Lietuvos operatorių teikiamų paslaugų kokybė nesiskiria nuo užsienio šalyse teikiamų analogiškų paslaugų kokybės.

Išvada: kadangi visų operatorių paslaugų kokybė yra panaši, tai reguliuojamos nacionalinio roamingo paslaugos nepadidintų šių paslaugų kokybės galutiniams paslaugų gavėjams.

- **Atsakymas:** Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas nepadidins judriojo ryšio paslaugų kokybės galutiniams paslaugų gavėjams.

Nacionalinio roamingo poreikio vertinimas (3 iš 5)

- **Klausimas:** Ar nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas padidintų judriojo ryšio tinklų padengiamumą?
  - Bitė, Tele2 ir Telia valdomų GSM, UMTS ir LTE tinklų padengiamumas iš esmės nesiskiria.
  - bent silpnas GSM signalas: min. – 99,4 proc., suminis – 99,9 proc. LR teritorijos;
  - bent silpnas UMTS signalas: min. – 98,5 proc., suminis – 99,9 proc. LR teritorijos;
  - bent silpnas LTE signalas: min. – 86,1 proc., suminis – 99,4 proc. LR teritorijos;
  - Telecentro LTE tinklas bent silpnu signalu dengia 16,6 proc. LR teritorijos.
- **Išvados:** 1) Bitė, Tele2, Telia nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas nėra aktualus,
2) Telecentrai nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas yra aktualus.
- **Atsakymas:** Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas Bitei, Telia ir Tele2 nedaug padidintų judriojo ryšio tinklais teikiamų paslaugų padengiamumą, tuo tarpu Telecentro teikiamų paslaugų padengiamumas išaugtų kelis kartus.

Nacionalinio roamingo poreikio vertinimas (4 iš 5)

- **Klausimas:** Ar nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas padidintų galimybes prisiskambinti 112?
  - Galimybė prisiskambinti 112 sutampa su bendra GSM tinklo aprėptimi ir siekia 99,9 proc. LR teritorijos.
  - Galimybė paskambinti 112 priklauso nuo galinio įrenginio galimybių (ar palaiko GSM technologiją).

Išvados: 1) Nacionalinio roamingo paslaugos neišplės teritorijos, kurioje galima paskambinti 112, aprėpties;

- **Atsakymas:** Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas nepadidintų galimybių paskambinti 112.

Nacionalinio roamingo poreikio vertinimas (5 iš 5)

- **Klausimas:** Ar nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas sudarytų sąlygas pakeisti judriojo ryšio paslaugų teikėją be SIM kortelės keitimo?
  - faktinis judriojo ryšio paslaugų teikėjas visada būtų tas operatorius, kurio SIM kortelė būtų įdėta
- **Atsakymas:** Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimas nesudarytų sąlygų pakeisti judriojo ryšio paslaugų teikėją be SIM kortelės keitimo.

Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo įvertinimas (1 iš 3)

Rinkos tyrimas

Reguliavimo principas: reguliuojamas SMP operatoriaus didmeninių paslaugų teikimas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija atitinkamoje mažmeninėje rinkoje.

Faktinė situacija: konkurencija mažmeninėje judriojo ryšio paslaugų rinkoje yra veiksminga.

Išvada: didmeninių paslaugų – nacionalinio roamingo paslaugų – teikimo reguliavimas per rinkos tyrimus yra negalimas.

Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo įvertinimas (2 iš 3)

Sąlygų naudoti radijo dažnius (kanalus) keitimas

Reguliavimo principai: radijo dažnių (kanalų) skyrimas yra teisės suteikimas Tarnybos nustatytais sąlygomis naudoti elektroninių ryšių išteklius, išduodant leidimą.

Faktinė situacija:

- Tarnybos nustatytos radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos neįpareigoja, tačiau ir nedraudžia, teikti nacionalinio roamingo paslaugas kitam ūkio subjektui.
- Ūkio subjektai, kuriems Tarnybos sprendimu buvo skirti radijo dažniai (kanalai), įgyja tam tikrų lūkesčių, kad šiuos radijo dažnius (kanalus) jie galės naudoti būtent tokiais sąlygomis, kokios buvo nustatytos išduodant radijo dažnius (kanalus).

Išvada: Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo įvedimas, keičiant aukciono būdu ar konkurso tvarka jau skirtų radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygas iš esmės nustatant papildomus įpareigojimus, yra negalimas.

Nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimo įvertinimas (3 iš 3)

Bendrasis prieigos reguliavimas

Reguliavimo principai:

- el. ryšių paslaugų teikėjai turi teisę derėtis dėl prieigos prie didmeninių paslaugų suteikimo;
- nepavykus susitarti gali kreiptis į Tarnybą su prašymu išspręsti ginčą;
- galioja visoms el. ryšių paslaugoms.

Faktinė situacija: judriojo ryšio paslaugų teikėjai gali komercinių derybų keliu susitarti dėl nacionalinio roamingo paslaugų teikimo, o jiems nesusitarus turi galimybę kreiptis į Tarnybą su prašymu išspręsti ginčą.

Išvada: didmeninių paslaugų – nacionalinio roamingo paslaugų teikimo reguliavimas – per bendrąjį prieigos reguliavimą yra pakankamas.

Ataskaitos išvada:

Judriojo ryšio paslaugų rinkoje nėra identifikuota problemų, kurias Tarnyba turėtų spręsti įvesdama nacionalinio roamingo paslaugų reguliavimą. Judriojo ryšio paslaugų rinkoje veikiantys šių paslaugų teikėjai turi teisę tarpusavyje sudaryti komercinius susitarimus dėl nacionalinio roamingo paslaugų teikimo (gavimo), o nepavykus susitarti, šie asmenys galėtų kreiptis į Tarnybą su prašymu išnagrinėti ginčą.

Jūsų klausimai?